

Opinia Komitetu Regionów „Usprawnienie dyrektyw SEA i OOŚ”

(2010/C 232/07)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla konieczność formalnego powiązania obu dyrektyw z dyrektywą o siedliskach i planem działania na rzecz różnorodności biologicznej oraz z odpowiednio opracowaną metodologią służącą do pomiaru wpływu zmian klimatu.
- Proponuje uproszczenie i objaśnienie mechanizmu ustalania obowiązku przeprowadzenia oceny przewidzianego w dyrektywie OOŚ oraz zaleca wprowadzenie w dyrektywie obowiązku wytyczenia zakresu stosowania, jak też przejrzystego procesu akredytacji konsultantów, tam gdzie ma on zastosowanie.
- Zaleca zawarcie w dyrektywie OOŚ obowiązku oceny analizowanych rozwiązań alternatywnych, wyznaczenia okresu ważności OOŚ, a także zbadania ewentualnych istotnych skutków, które może mieć dla środowiska realizacja danych projektów oraz skuteczności ustalonych środków ochronnych i naprawczych.
- Podkreśla, że konsultacje publiczne dotyczące OOŚ muszą być rozpoczynane jak najwcześniej, np. podczas wytyczenia zakresu stosowania oraz ustalania obowiązku przeprowadzenia oceny. Należy również przyjąć minimalne wymogi dotyczące najlepszych sposobów udostępnienia dokumentacji OOŚ zainteresowanym podmiotom.
- Jeśli chodzi o dyrektywę SEA, zwraca uwagę na konieczność jednoznacznego uregulowania zakresu jej stosowania, dokładniejszego określenia informacji, które powinny znaleźć się w sprawozdaniu dotyczącym środowiska, wprowadzenia obowiązku umieszczenia w sprawozdaniu konkretnej definicji rozsądnych alternatyw oraz określenia metod i wskaźników pozwalających na kontrolowanie znaczących skutków dla środowiska i skuteczności ustalonych środków ochronnych i naprawczych. We wszystkich podejmowanych inicjatywach należy uwzględnić zasady pomocniczości, proporcjonalności i lepszego stanowienia prawa.
- Uważa, że dla zapewnienia skutecznego wdrożenia dyrektywy SEA konieczne jest rozbudowanie potencjału w państwach członkowskich.

Sprawozdawca:	José Macário CORREIA (PT/PPE), przewodniczący Rady Miejskiej Faro
Dokument źródłowy:	Sprawozdanie Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie stosowania i skuteczności dyrektywy OOS
	COM(2009) 378 wersja ostateczna
	Sprawozdanie Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie stosowania i skuteczności dyrektywy w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko
	COM(2009) 469 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

A. Uwagi ogólne oraz rola samorządów lokalnych i regionalnych

1. Potwierdza znaczenie dyrektyw SEA i OOS jako podstawowych instrumentów polityki ochrony środowiska na poziomie lokalnym i regionalnym, ponieważ pozwalają one zapobiegać skutkom, które mogą mieć dla środowiska programy, plany lub projekty inwestycji publicznych bądź prywatnych.

2. Zaznacza, że wdrożenie obu dyrektyw może wiązać się z dodatkowymi kosztami dla przedsiębiorstw i władz publicznych.

3. Stwierdza jednak, że żadna z tych dwóch dyrektyw nie ustanawia obowiązkowych norm w zakresie ochrony środowiska, lecz pozostawia w gestii władz krajowych kontrolę jakości SEA i OOS.

4. Przyznaje, że mimo zagwarantowania w dyrektywach SEA i OOS udziału społeczeństwa i przejrzystości w procesie podejmowania decyzji nadal istnieją wątpliwości, które należy rozwiązać, a mianowicie kwestia początkowego etapu konsultacji publicznych oraz formy informacji i jej dostępu dla społeczeństwa.

5. Zwraca uwagę, że obie dyrektywy pokrywają się w kilku kwestiach. Mimo że zajmują się różnymi zagadnieniami, dyrektywa SEA ma zastosowanie do niektórych planów i programów publicznych i prywatnych w fazie początkowej, a dyrektywa OOS do oceny projektów publicznych i prywatnych. Granica między definicją planu, programu i projektu nie zawsze jest jasna i pozostaje wątpliwość co do tego, czy przedmiot oceny spełnia kryteria wymagające zastosowania obu dyrektyw, czy tylko jednej z nich. Dlatego ocena powinna przebiegać w dwóch etapach.

6. Podkreśla konieczność formalnego powiązania obu dyrektyw z dyrektywą o siedliskach, zwłaszcza gdy chodzi o aspekt odpowiedniej oceny, i planem działania na rzecz różnorodności biologicznej oraz z odpowiednio opracowaną metodologią służącą do pomiaru wpływu zmian klimatu.

B. Dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (OOS)

7. Potwierdza, że wszystkie państwa członkowskie utworzyły kompleksowe ramy regulacyjne i stosują dyrektywę OOS, w niektórych wypadkach wykraczając poza zawarte w dyrektywie wymogi minimalne.

8. Niemniej jednak stwierdza, że niektóre dziedziny wymagają poprawy i domaga się, by między państwami członkowskimi prowadzone były dyskusje ekspertów, przede wszystkim w zakresie ustalania obowiązku przeprowadzenia oceny, udziału społeczeństwa, jakości danych, procedur OOS w kontekście transgranicznym oraz koordynacji OOS z innymi dyrektywami i strategiami politycznymi.

9. Proponuje uproszczenie i objaśnienie mechanizmu ustalania obowiązku przeprowadzenia oceny przewidzianego w art. 4, powiązaniem z załącznikami II i III, poprzez szczegółowe określenie kryteriów selekcji wymienionych w załączniku III oraz ustanowienie w dyrektywie kryteriów lub mechanizmów uruchamiających. Stwierdza się, że niektóre państwa członkowskie, ustalając progi, często wykraczają poza przyznany im margines swobody i albo biorą pod uwagę tylko wybrane kryteria zawarte w załączniku III, albo też z góry wyłączają pewne projekty. Można do tego dodać liczne przypadki nieuwzględniania skutków łącznych oraz praktykę „rozdrabniania” projektów, szczególnie w wypadku wielkich planów inwestycyjnych. W związku z tym Komitet proponuje wyszczególnienie technicznych cech projektów, które są ujęte w załącznikach I i II, aby sprecyzować ich zakres zastosowania.

10. Zaleca wprowadzenie w dyrektywie obowiązku wytyczenia zakresu stosowania, by określić treść i zasięg zagadnień, które mają zostać włączone do systemu informacji o środowisku w ramach OOS, jak też przejrzystego procesu akredytacji konsultantów, tam gdzie ma on zastosowanie.

11. W celu polepszenia jakości dyrektywy OOS, a tym samym jej skuteczności, zaleca również zawarcie w dyrektywie obowiązku oceny analizowanych rozwiązań alternatywnych, wyznaczenia okresu ważności OOS, a także zbadania ewentualnych istotnych skutków, które może mieć dla środowiska realizacja danych projektów, oraz skuteczności ustalonych środków ochronnych i naprawczych.

12. Kładzie nacisk na umożliwienie społeczeństwu, w rozsądnym terminie, rzeczywistego udziału w procesie podejmowania decyzji. Konsultacje publiczne muszą być rozpoczęte jak najwcześniej, np. podczas wytyczania zakresu stosowania oraz ustalania obowiązku przeprowadzenia oceny. Należy również przyjąć minimalne wymogi dotyczące najlepszych sposobów udostępnienia dokumentacji OOS zainteresowanym podmiotom.

C. Dyrektywa w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SEA)

13. Zwraca uwagę na różnice w zastosowaniu i skuteczności oddziaływania dyrektywy SEA w poszczególnych państwach członkowskich pod względem przepisów instytucjonalnych i prawnych oraz sposobu, w jaki państwa członkowskie postrzegają rolę, którą powinny odgrywać⁽¹⁾.

14. Podkreśla, że wprowadzenie konieczne jest nabycie większego doświadczenia w stosowaniu dyrektywy SEA, lecz zawiera ona wiele elementów, które pozostawiono do określenia przez każde z państw członkowskich i które można by doprecyzować podczas przeglądu. Zwraca uwagę na następujące kwestie:

- Jednoznaczne uregulowanie zakresu stosowania dyrektywy (art. 3 ust. 2 lit. a w połączeniu z ust. 3) w odniesieniu do potencjalnego wpływu planu lub programu na środowisko.
- Dokładniejsze określenie informacji, które powinny znaleźć się w sprawozdaniu dotyczącym środowiska (art. 5 i zał. I). Wskazanie poprawnej skali danych, poziomu szczegółowości oceny oraz standardowego zbioru kryteriów dotyczących środowiska mogłoby poprawić skuteczność dyrektywy.

— Umieszczenie w sprawozdaniu dotyczącym środowiska (art. 5 ust. 1) konkretnej definicji rozsądnych alternatyw o charakterze obowiązkowym.

— Wprowadzenie obowiązku określenia metod i wskaźników pozwalających na kontrolowanie znaczących skutków dla środowiska (art. 10) związanych z realizacją planów i projektów, a także skuteczności ustalonych środków ochronnych i naprawczych.

15. Przypomina o zaobserwowanym fakcie, iż włączenie SEA do planowania lokalnego i regionalnego zwiększa koszty o 0,1–1 % i wydłuża zwyczajowy czas udzielenia zezwoleń o 20–25 %, co należy uwzględnić we wszelkich zmianach wprowadzanych do systemu SEA.

16. Aby zapewnić skuteczne wdrożenie dyrektywy SEA, konieczne jest, zdaniem Komitetu, rozbudowanie potencjału w państwach członkowskich. W związku z tym należy zaproponować silne zachęty do wzmocnienia potencjału, szczególnie poprzez kampanie mające na celu rekrutację i szkolenia ekspertów w dziedzinie SEA, a także poprzez przygotowanie odpowiednich wytycznych.

17. Proponuje, by we wszystkich podejmowanych inicjatywach uwzględnić zasady pomocniczości, proporcjonalności i lepszego stanowienia prawa, rozpocząć szeroko zakrojoną debatę ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, poprawić ochronę środowiska, zwiększyć stopień harmonizacji oraz uprościć istniejące procedury.

18. Zauważa, że można oszczędzić czas i pieniądze oraz uniknąć dublowania pracy, ponieważ podczas sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego obywatele uzyskują już w ramach wysłuchania publicznego informacje na temat przewidywanych rozwiązań. Dlatego też SEA wydaje się zbędna jako środek zapewnienia udziału społeczeństwa. Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko można przeprowadzać w celu zbadania alternatyw dotyczących przeznaczenia konkretnego, potencjalnie szkodliwego dla środowiska obiektu, dotyczących jego integralności środowiskowej bądź zastosowanych w nim technologii.

Bruksela, 15 kwietnia 2010 r.

Pierwszy Wiceprzewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCARCEL SISO

⁽¹⁾ Więcej informacji na temat stosowania i skuteczności oddziaływania obu dyrektyw można znaleźć w następujących opracowaniach Komisji Europejskiej:
http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/eia_study_june_09.pdf,
<http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/study0309.pdf>.